

Hem worden opgeroepen. Voor al wat God geschapen heeft staat nu de geest van Calvijn gehoorzaam open. Alles wat onder de culturele waarden valt, valt ook onder de mogelijkheden van verkondiging van Gods lof, en wordt in staat gesteld, het materiaal te leveren, waarmee de ambtelijk geroepene dien lof Gods uitrichten kan in dit leven. Scherp keert Calvijn zich dan ook, en dit met nadrukkelijke verwijzing naar de Anabaptisten, tegen de verachters van de „litterae“ en van de „scientiae liberales“, dat wil zeggen tegen hen, die de „schoone kunsten“ beneden zich achten en de wetenschap, ook waar ze niet theologisch is, ongeestelijk noemen. Slechts onverstand, zoo oordeelt Calvijn, kan een dergelijke opvatting voor „geestelijk“ aanzien.<sup>1)</sup>

Pro of contra ascese?

Velen denken hierbij speciaal aan huwelijksvragen en dergelijke. Welnu, bij wijze van illustratie herinneren we nog even aan Calvijns waardeering van het huwelijk en van zijn natuurlijke functies. Uit den tijd der kerkvaders, en ook uit de literatuur van Augustinus, is bekend, hoe herhaaldelijk door velen geopereerd is met Paulus' woord uit 1 Kor. 7:6, waar Paulus — in terugslag op hem gestelde vragen — het wel prijzen kan, als iemand van zijn bevoegdheid tot trouwen geen gebruik maakt in bepaalde omstandigheden, doch die bevoegdheid zelve onbetwist laat, en dus aan de geloovigen verlof geeft tot het echtelijke samenleven en de oefening van het geslachtsverkeer. Paulus voegt dan daaraan toe: doch dit zeg ik uit toelating, niet uit bevel. Over dit woord „toelating“ nu is veel verschil geweest. Prof. Grosheide vertaalt het griekse woord, dat hier gebruikt is, door „toegevendheid“. De vertaling: „ik laat het toe“ acht hij echter „te zwak“. De uitdrukking „naar toegevendheid“ spreekt zi „niet van een schoorvoetend, doch van een volkomen goedkeurend toestaan“. De hoogleeraar meent, dat men de zaak kan verduidelijken met het begrip „exousia“ of bevoegdheid. „De Christen heeft de exousia om te huwen. De normale omstandigheden, de scheppingsordinantie zeggen, dat hij van zijn exousia moet gebruik maken. Maar het blijft een exousia, daarom is er een geval denkbaar, dat van de exousia geen gebruik behoeft te worden gemaakt, het geval, dat de apostel vs 7 beschrijft. Van een epitagè, een bevel zonder uitzondering, is geen sprake. Doch juist, omdat Paulus het normale acht het gebruik maken van de exousia, is er ook geen sprake van opheffing van de scheppingsordinantie. Er is slechts in de nieuwe bedeeeling het geval van een wonder, dat van de verplichting ontslaat haar op te volgen“.

Merkwaardig nu is het, wat Augustinus en wat Calvijn bij dezen tekst hebben opgemerkt. Het Griekse woord, dat Prof. Grosheide vertaalt door „toegevendheid“, wordt door Augustinus vertaald met „vergifenis“, concessie; en nadrukkelijk zegt hij, dat dan ook het gebruik van dit woord involveert, dat er toch eenige schuld moet zijn. Deze schuld ziet Augustinus dan hierin, dat de gehuwden, in stee van zich te onthouden, het huwelijksverkeer oefenen, daartoe gedrongen door de natuurlijke begeerte; en deze natuurlijke begeerte, zoo zegt hij dan verder, wordt niet tot schuld vanwege het huwelijk, doch wordt „vergeven“, door de vingers gezien, omdat men gehuwd is en kinderen verkrijgen wil. Het is niet te ontkennen, dat hier een zekere veroordeeling in ligt van het natuurlijke leven, wil men: een zekere pro-ascetische tendenz, maar dan opgevat in de richting van de antithese tusschen natuur en genade. Calvijn daarentegen bestrijdt deze meening fel. Dwaas noemt hij het, als iemand uit Paulus' nitdrukking al zou willen leiden, dat het griekse woord, hierboven vertaald door „toegevendheid“, zou insluiten, dat er dus sprake was van zonde, en dat daarmee het huwelijksverkeer als zoodanig zou zijn veroordeeld. Daartegenover houdt hij vol, dat dit verkeer een instelling Gods is, die Hem behaagt. Ook daarmee kan men God tegenstaan, als men de zonde er over heerschen laat, maar men kan er ook God mee dienen. Hij is dan ook tegen het coolbaat. En ook waar hij den staat der maagdelijkheid prijst, maakt hij zich nadrukkelijk los van de valsche gronden, waarop velen in hun contrastering van natuur en genade den lof dier „maagdelijkheid“ hebben bezongen.

Het spreekt vanzelf, dat er over dit onderwerp veel en veel meer te zeggen valt. We stipten slechts een enkel puntje aan. Het gezegde moge echter volstaan om te bepleiten, dat het onvoorzichtig is, Calvijns te maken tot schutpatroon van die vele onzekere naturen, die in onze dagen de hoogste wijsheid daarin vinden, dat ze het opereeren uit één vast beginsel „intellectualistisch“ schelden, of soms de zonde er in zien van het niet langer „het mysterie het mysterie laten“; terwijl ze dan hunnerzijds het leven van den Christen laten opgaan in een al maar koersen tusschen de twee klippen

van pro en contra, van eenzijdigheid zóó en eenzijdigheid zús, van het exces aan dezen kant en het exces aan den anderen kant. In den naam van onzen eenigen Wetgever dient in de week vóór Paschen, d.w.z. in de week, waarin de Christus ons verheerlijkt vleesch aan het licht gebracht heeft, hietegen protest te worden aangeteekend. Want wie zal mij leeren, wat de excessen zijn, tenzij dan Hij, die mij den zuiveren weg zelf door Zijn Woord gewezen heeft? Als het niet God zelf is, die mij de uitersten rechts en links van den door Hem mij gewezen weg heeft aangewezen en die mij door genade geplaatst heeft op dien goeden weg, waarop ik eerst staan moet, zal ik de afwijkingen rechts en links kunnen onderkennen, — ik zeg: wanneer het God niet is, die mij alzóó gedaan heeft, wie heeft mij dan die excessen aangewezen, wie heeft mij dan het recht gegeven, de alternatieven op te stellen van pro en contra, van eenzijdigheid zóó of eenzijdigheid zús? Ach, het antwoord kan slechts dit zijn, dat het „vleesch“, dat wil hier zeggen: mijn eigenwillig verstand, het gedaan heeft. Maar men vergeet het niet: het bedenken des vleesch, óók waar het alternatieven opstelt, óók waar het ethische contrasten formuleert, óók waar het mij uit een zelfgeformuleerd tweetal van „eenzijdigheden“ een keuze opdringt, is vijandschap tegen God; want het onderwerpt zich der wet Gods niet, want het kan het ook niet. Alleen wie in eenig probleem, dus ook in dat van natuur en genade, naar het gróndbeginsel vraagt, waaruit de Schrift ons beveelt te denken, en bij het licht waarvan wij onze alternatieven en onze pro- en anti's hebben op te stellen, alleen die is bekwaam tot het Koninkrijk Gods. Bekwaam in het opstellen van de leden zijner dilemma's en in het doen van de rechte keuze daaruit. Maar wie het volhardend zoeken naar zulk een gróndbeginsel — ook al is het in gereformeerde kerkbodes van het jaar 1938 — een „te vergaand“, „intellectualisme“ noemt, die verzakt het leven der kerk. Wij verwijten hem niet, dat hij niet „ver“ genoeg gaat (want dan zouden we tóch nog in zijn schuitje stappen), doch wij verwijten hem, dat hij op den verkeerden weg gaat, dat hij scheef gaat.

De opmerkelijke lezer, die met zijn tijd meeleeft, zal begrepen hebben, dat deze laatste opmerkingen zich niet keeren tegen den lustrumbundel „Christendom en Historie“ uit het jaar 1931, doch tegen enkelen uit den laatste tijd, die maar niet kunnen zien, hoe de Geest Gods de reformatie van het gereformeerde leven hier en daar ook onder ons weer doet bepleiten, en die met hun murmureeringen, bovenbedoeld, onwillekeurig de verzenen tegen de prikkels slaan.

K. S.

## UIT DE SCHRIFT

Het Lam Gods gaat dorstend ten dood.

Hierna Jezus .... zeide: „Mij dorst!“  
Johannes 19:28.

Natuurlijk, Jezus' dorst, zuiver lichamelijk bezien, is ontzettend geweest.

Heel dien bangen nacht, dien helschen dag heeft geen druppel lavenis Zijn verdorde lippen, Zijn droge keel verkwikt.

Hij ondervindt wat Hij eens vertolkte van den rijken man in de bekende gelijkenis: Ik lijd smarten in deze vlam... o, dat er toch iemand kwam om 't uiterste van zijn vinger te doopen in het water, en Mijn tong te verkoelen...

hoort, hoe heesch, hoe verschoeld Zijn stem klinkt: „Mij dorst!“

Wij, Westerlingen, weten niet wat dorst is — woestijnreizigers uit oude tijden hebben 't wel geweten: als de watervoorraad op is, als de zon uur na uur blaakt, als het gloeiend-witte zand die hitte terugkaatst, als de oogen stekend gloeien, de tongen als leer worden, als de vingers klauwend woelen, zich brandend aan 't zand, om een waterader te vinden... maar alles tevergeefs — zie, dan is de dorst een tweesnijdend zwaard, dat tergend-langzaam de weefsels van het lichaam verscheurt.

— Dien dorst heeft ook onze Middelaar doormaakt, Hij, Die de bevoegdheid had, de wolken te gebieden, en alle waterbronnen der aarde daartoe — Hij, Die uit den kruispaal, waaraan Hij hing, water kon slaan!

— Jezus' dorsten is echter ook het dorsten van den Christus.

De Middelaar dorst hier niet maar als mensch onder de menschen — als kruiseling onder de kruiselingen — doch als het Lam Gods, als DE MENSCH — de tweede Adam.

Zijn dorsten is maar niet een gesteldheid van het lichaam alleen, doch ook een arbeid van Zijn ziel. In deze bittere klacht schuilt een Middelaarsdaad.

Dacht ge, dat Hij deze vreeselijke dorstfoltering niet eerder gevoeld had? Reeds uren brandde dit dorsten verschroeiend in Zijn keel, Zijn aderen, Zijn lichaam... wat? Zijn ZIEL!

Want in dezen fysischen dorst neemt Hij den psychischen dorst aller zondaren op Zich, voor wie Hij Zich liet nagelen aan het kruis.

Dat is een eeuwige dorst.

Eenmaal had God DEN MENSCH geschapen met een heerlijk dorsten in zijn hart: heilig was Adams dorst naar den levenden God, en ongebroken werd die levensbegeerte verzadigd, want in het Paradijs ging de Heere met den mensch om als met Zijn vriend.

Toen kwam de zonde. De dorst bleef — maar werd een dorsten naar allerlei dingen, los van God. Een dorsten naar mooie, edele dingen — maar los van God. Een dorsten naar lage, leelijke dingen — zeker los van God. En daarom nimmer verzadiging. En daarom een pijnlijk dorsten.

Ja, sindsdien is er bij elken mensch, bij jongen en ouden, bij loszinnigen en zoekenden, een dorstend jagen naar geluk, naar vrede, naar rust — maar niets biedt afdoende lessching, en... in het sterven kromt zich de mensch in ongeleschten dorst.

— — — O, nu gaat het Lam Gods sterven... hoor, hoe Het brullend klaagt: „Mij dorst!“

En die schreiende roep was onze eeuwigeidskreet geweest — die ontzettende dorst, een dorsten van het lichaam, waarachter het veel wranger dorsten der ziel staat, had ons in eeuwigheid verteerd.

Zoo zien we, dat dit dorsten een onderdeel is van Zijn lijden — en dat ook dit vijfde kruiswoord ons de plaatsvervangende Christus' werk predikt.

Want gelijk in Zijn vonnis onze vrijspraak ligt, in Zijn dood ons leven, in Zijn vloek onze zegening — zoo ligt in Zijn versmachten onze lavenis.

Immers — om onzentwil gaat het Lam Gods dorstend ten doode.

Wie dit gelooft — wie het dorsten heeft leeren kennen naar vergeving en gerechtigheid — die kan niet anders dan aanbidden, om de wondere liefde, door dit kruiswoord heen trillend.

Nooit had immers de Heiland den beker der verlossing aan de Zijnen kunnen reiken, als Hij niet Zelf in zuivere gehoorzaamheid dien anderen beker had aangevat en geleid — dien drinkbeker van het lijden, welke Hem, saamgeprest in enkele uren, den eeuwigen dorst, naar lichaam en ziel, verduren doet.

Zoo moest het Lam Gods dorstend ten dood gaan, opdat de beker van het Nieuwe Testament in Zijn bloed nimmer in de gemeente zou ontbreken, en gereikt worden aan ieder, die Hem als Zaligmaker heeft leeren kennen en belijden — tot dat...

totdat Hij komt, en Hij met al de Zijnen den nieuwen wijn zal drinken in het Koninkrijk van Zijn Vader, den wijn, die verzadiging van hemelvreugde geeft!

Waarlijk, wij zullen niet meer dorsten, want het Lam zal ons weiden, en ons een Leidsman zijn tot levende fonteynen der wateren!

J. SMELIK.

## KERKELUK LEVEN

Indrukken van de Generale Synode.

Opening.

Dinsdagmorgen tien uur opening van de vergadering der voortgezette synode van Amsterdam. De Keizergrachtkerk vertoont het bekende aspect; de aankleding van het gebouw is evenwel soberder dan den vorigen keer, hetgeen uitwijst, dat op betrekkelijk korten duur gerekend wordt. Toch blijkt al dadelijk (uit een brief van Prof. Kuyper, die berichtte, dat hij tenminste op dezen dag niet komen kan), dat de mogelijkheid van langer zitting dan een éendaagsche in rekening komt. De hoogleeraren Aalders, Greijdanus, Honig en Kuyper zijn niet aanwezig. Voorts levert de presentielijst geen nieuws op; enkele leden, die in 1936 ouderling waren, zijn het thans niet meer; waar zij evenwel mandaat ontvingen voor de synode van 1936 zijn ze toch op deze voortgezette synode gekomen. Wat Indië betreft, is het aspect geheel veranderd. Een kleine discussie over de vraag, of leden, die niet meer ouderling zijn, nog konden toegelaten worden, werd spoedig afgewimpeld; men stelde zich op het ruimere standpunt, dat de afvaardiging van kracht gebleven was, vooral ook waar de particuliere synodes van 1937, wetende, dat de synode van '36 provisioneel gesloten was, voor deze nieuwe vergadering geen nieuwe deputaten hadden benoemd.

Het openingswoord van den voorzitter wees op de zaak, die ons samenbracht: de benoeming van een zendingshoogleeraar, een „zendingsbelang van de eerste orde“, waartoe het verlangen reeds geruimen tijd in de kerken leeft. Juist in dezen spannenden tijd met zijn internationale verwickelingen is de benoeming van een zendingsprofessor een zaak van geloof en van hoop en van leide. Noodig is een representatieve figuur, die ook in zendingsconferenties van breeder interessekring de gereformeerde kerken kan vertegenwoordigen en onze beginselen kan verdedigen, — aldus de voorzitter.

Een hartelijk welkomstwoord werd gesproken tot den bekenden zendingsarts Dr K. P. Groot, die thans in Nederland vertoeft. Dr Groot wordt als adviseerend lid voor de

lid voor de met de ze

De praes ter tafel a de termijn personen E lijk voor e modera synode n wordt bes taatschapp zaken ter inzake de land zulle sprake ge voor de „zit nog

De kwee comité be naar het zullen on wij hopen uitgebracht zal kunne beslissing het geref en behart Heere Chr den wensc len der the met name zendingsh Dr Bavin over een eener bet aandacht

Veel pu bracht; he er over za

Beantwo

Gelijk o zullen he kwestie t ongelijk h over zijn

Het is kon, dat van de n gevraagd niet het t hij verle gegeven a bevestigin betreft, i dat de p van die e de besta nog wel e voor mee rechtelijk partij in te vorder redactie, opwerping tot een Paaschwe Men kan consequer huwelijke gereform of aan h gebed“ n manieren kan wor dan voor is thans i dat „geer is ingebr tige verze partij hee meerde.

Maar d De vraa even, dat het stell doopvrag inzake di vraag ste eens zóó l vragen z zelf zal i Intussel punt — i inconsequ staande huwelijke ging wor vraagd; e vragen st partijen z en voort „kent“, di der kerk huwelij Heere en

1) Corp. Ref. 59, Calv. Opera 31, 659a: „Porro mirum est quomodo in mentem venerit graeco interpreti vertere, Non novi literaturam. Indignus error est notata, nisi quod olim fanatici homines, ut sibi applauderent in sua inscitia, iactabant Davidis exemplo spernendus esse omnes literas, et scientias liberales: sicut hodie Anabaptistae non alio praetextu se pro spiritualibus venditant, nisi quod omnis scientiae sunt expertes.“ (Op Ps. 71:14.)